

Evropska
komisija

ŠTA JE MAKRO-REGIONALNA STRATEGIJA EU?

Makro-regionalna strategija Evropske Unije (EU) je okvir politike koji omogućava državama smještenim u istom regionu da zajednički rješavaju i pronalaze rješenja za problematiku odnosno bolje iskorištavaju srodne potencijale koje imaju (npr. zagađenost, plovnost, globalna poslovna konkurentnost, itd.). Na taj način oni koriste prednosti snažnije saradnje sa ciljem da svoje politike učine efikasnijim nego što bi to mogli ostvariti kada bi probleme rješavali samostalno. Makro-regionalna strategija EU može biti podržana kroz EU fondove, uključujući Evropske strukturalne i investicione fondove.

U cilju povećanja mogućnosti ostvarivanja uspjeha makro-regionalnih strategija EU, partneri koji sudjeluju (države članice, regije, opštine, NVO-i, itd.) moraju svoje aktivnosti utemeljiti na nekoliko ključnih principa: relevantno partnerstvo i odgovarajući mehanizam saradnje, dobra koordinacija aktivnosti u smislu relevantnih politika i njihovih izvora finansiranja, i visok stepen saradnje unutar i širom država i sektora u makro-regionu.

KO INICIRA STRATEGIJU?

Makro-regionalne strategije EU iniciraju i zahtijevaju relevantne države članice EU (i u nekim slučajevima one koje nisu članice EU), a koje su smještene na istom geografskom području, i to putem Evropskog savjeta. Nakon dostavljenog zahtjeva Evropskog savjeta, izrađuje se nacrt strategija koje usvaja Evropska komisija.

Dakle, strategije su isključivo međuvladine inicijative i njihova realizacija se snažno oslanja na angažman i dobru volju država koje sudjeluju. Sam proces je važan isto koliko i rezultat: on mora biti inkluzivan i kretati se odozdo prema gore kako bi se osiguralo vlasništvo.

KOJE SU GLAVNE KARAKTERISTIKE?

Strategije ne dolaze kroz nove EU fondove, zakonodavstvo ili formalne strukture: one se oslanjaju na koordinaciju i sinergiju. To znači optimalno korištenje svih postojećih finansijskih izvora (EU, državni, regionalni, privatni, itd.), bolje sprovođenje postojećeg zakonodavstva i bolje iskorištavanje postojećih institucija na svim razinama.

Makro-regionalne strategije EU se odnose na izazove i mogućnosti koje su karakteristične za određena geografska područja, a koja su suviše lokalna da bi bila od direktnog interesa za cijelu EU, ali suviše široka da bi se efikasno mogla rješavati na državnoj razini. Drugim riječima, one predstavljaju most između EU i lokalnih donosioca politika.

Ciljevi strategija su strateški, dugoročni i zajednički usaglašeni od strane država koje sudjeluju. Oni variraju u skladu sa potrebama relevantne makro-regije, a prednost se mora dati strateškim pitanjima koja donose dodatnu vrijednost horizontalnim EU politikama.

Svaka strategija uključuje širok spektar aktera na različitim razinama (međunarodni, državni, regionalni, lokalni), sektora (javni, privatni, civilno društvo) i područja stručnosti, pri čemu se obezbjeđuje platforma za dosljedno multi-državno i multi-sektorsko upravljanje na više razina.

Do sada su usvojene četiri makro-regionalne EU strategije; svaku od njih prati kotrljajući akcioni plan koji se redovno ažurira uzimajući u obzir nove potrebe koje se pojavljuju i promjenljivi kontekst:

- Strategija EU za regiju Baltičkog mora (2009);
- Strategija EU za dunavsku regiju (2010);
- Strategija EU za jadransko-jonsku regiju (2014); i
- Strategija EU za alpsku regiju (2015).

One se odnose na 19 država članica EU i 8 država koje nisu članice EU, te predstavljaju 340 miliona stanovnika¹:

- **19 DRŽAVA ČLANICA EU:** Austrija, Bugarska, Hrvatska, Češka Republika, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Mađarska, Italija, Letonija, Litvanija, Poljska, Rumunija, Slovačka Republika, Slovenija i Švedska;
- **8 ZEMALJA KOJE NISU U EU:** Albanija, Bosna i Hercegovina, Lihtenštajn, Moldavija, Crna Gora, Srbija, Švajcarska i Ukrajina.

Pojedine države EU, kao što su Njemačka i Slovenija su uključene u tri strategije, dok su Hrvatska, Italija i Austrija uključene u dvije. Tri države koje nisu u EU – Bosna i Hercegovina, Crna Gora i Srbija – su dio dvije makro-regionalne strategije EU.

KLJUČNI AKTERI STRATEGIJE

Svaka makro-regionalna strategija, koja uključuje širok spektar različitih aktera, ima nešto drugačiji način upravljanja, obzirom da se uzimaju u obzir regionalne specifičnosti. Ipak, mogu se definirati zajednički ključni implementatori.

EU razina

Evropska komisija ima vodeću ulogu u strateškoj koordinaciji ključnih nivoa realizacije strategije. Osim toga, grupa visoke razine za sve makro-regionalne strategije EU sa predstavnicima iz svih 28 država članica EU i država koje nisu članice EU, ali su uključene u strategije se okuplja u cilju razmatranja opšteg pristupa za sve makro-regionalne strategije EU.

Državna/regionalna razina

U svakoj državi koja sudjeluje, državni koordinatori imaju od-

govornost za sveukupnu koordinaciju i podršku u implementaciji strategije u datoj državi.

Razina tematskog područja

Tematskim poljima rukovode koordinatori tematskih područja (koordinatori politike/prioritetnih područja, horizontalnih aktivnosti, glavnih nosioca ili aktivnosti), koji predstavljaju makro-regionalne interese. Podršku im pružaju partneri iz relevantnih regija, a organizirani su po koordinacijskim grupama. Njihova glavna uloga je promocija osmišljavanja zajedničkih projekata koji će doprinijeti ostvarivanju strateških ciljeva. Osim toga, na temelju rezultata i uspjeha takvih projekata, njihova uloga je da utječu na sadržaj i sprovođenje politika u relevantnim državama i regijama kako bi se unaprijedilo globalno pozicioniranje makro-regije u dugoročnom smislu.

UNAKRSNA STRATEŠKA SARADNJA

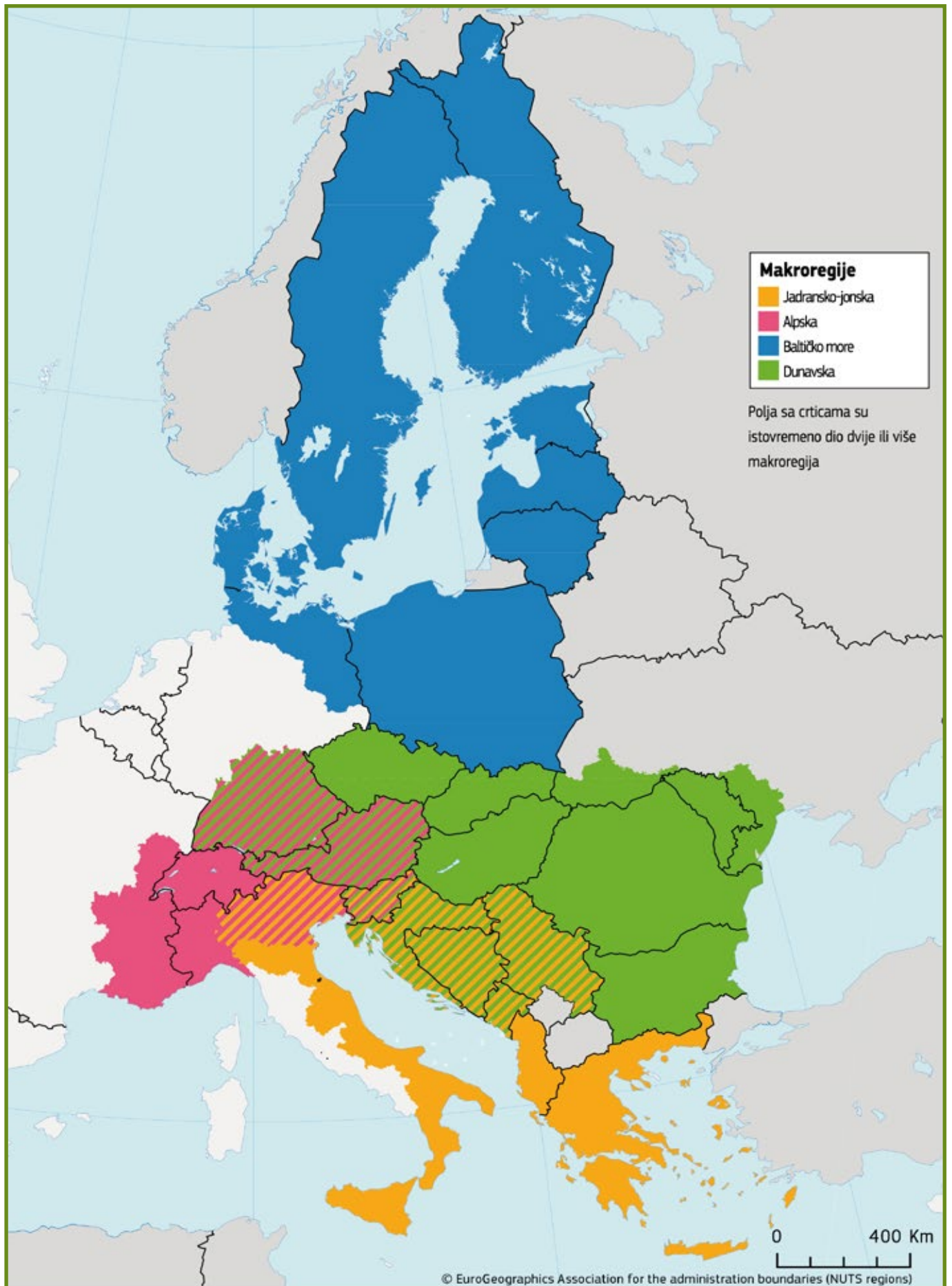
Saradnja i koordinacija između različitih makro-regionalnih strategija ima ključni značaj kako bi se maksimalno povećale uzajamne dobrobiti i utjecaj. To je od još većeg značaja tamo gdje postoji geografsko preklapanje među strategijama. Unakrsna strateška saradnja može biti ostvarena u različitim oblicima (npr. sprovođenje zajedničkih projekata, razmjena najboljih praksi i iskustva, itd.).

Primjeri mogu biti:

- Organizacija nedjelje makro-regionalnih strategija EU u Sloveniji (Portorož) u septembru 2017. u cilju razmjene i unapređenja aktivnosti komunikacije;
- DanuBalt projekat, koji ima za cilj realizaciju zdravstvene inovacije i istraživanja podijeljenog na regije Dunava i Baltičkog mora, a koji sprovode akteri iz ove dvije makro-regije;
- Seminar, organiziran u saradnji sa Savjetom za regionalnu saradnju i Programom za okoliš Ujedinjenih nacija u Sarajevu u aprilu 2016., omogućio je ključnim zvaničnicima iz EU Strategije za jadransko-jonsku regiju (EUSAIR) i EU Strategije za dunavsku regiju (EUSDR) da izvrše poređenje prioriteta po pitanju izazova koji se javljaju u zaštiti okoliša na Zapadnom Balkanu.
- Zbog značajnih geografskih preklapanja između EUSDR i EUSAIR (Slovenija, Hrvatska, Srbija, Crna Gora i Bosna i Hercegovina) organizirani su zajednički sastanci za tematska područja od zajedničkog interesa, kao što su transport, energija i okoliš. Slični sastanci su organizirani za ključne aktere iz EUSDR i EUSALP, na primjer, u oblasti energije.

Na završetku, dodatnu vrijednost makro-regionalnih strategija karakteriše njihov unakrsni pristup po sektorima, njihova transnacionalna dimenzija (uključujući učešće država koje nisu članice EU) i njihov doprinos boljem upravljanju na više razina. Međutim, ovo je izuzetno ambiciozan koncept kojem je potrebno vrijeme za konsolidaciju i donošenje rezultata.

1) Izvor: Eurostat, Svjetska banka, NSI Ukrajina

DODATNE INFORMACIJE:

Makro-regionalne strategije EU

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/macro-regional-strategies/

**Strategija EU
za regiju
Baltičkog mora:**
www.balticsea-region.eu/

**Strategija EU
za jadransko-
jonsku regiju:**
www.adriatic-ionian.eu/

**Strategija EU
za dunavsku regiju:**
www.danube-region.eu/

**Strategija EU
za alpsku regiju:**
www.alpine-region.eu/

@RegioInterreg, @EU_Regional

Ured za publikacije

Imate pitanja u vezi Evropske Unije?
Europe Direct vam može pomoći:
00 800 6 7 8 9 10 11,
<http://europedirect.europa.eu>

Interaktivna verzija ove
publikacije, koja sadrži poveznice
za online sadržaj je dostupna u
PDF i HTML formatu:
http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/

© Evropska unija, 2017.

Naslovna slika: © Creative Commons – Pixabay
Ponovno korištenje je dozvoljeno pod uslovom da je izvor odobren.

Politika ponovnog korištenja dokumentacije Evropske komisije je regulirana Odlukom 2011/833/EU
(OJ L 330, 14.12.2011, str. 39).

Za svako korištenje ili reprodukciju fotografija ili drugih materijala koji ne spadaju pod autorska prava EU,
mora se zatražiti odobrenje direktno od nosioca autorskih prava.

PDF ISBN 978-92-79-76598-8 doi:10.2776/794679 KN-07-17-103-BS-N